

The background of the cover features a large, faint watermark of the University of Oslo seal. The seal depicts a woman in classical attire playing a lyre, with the text 'UNIVERSITAS OSLOENSIS' and the Roman numeral 'DCCCXI' (1811) around the perimeter.

Økonomisk institutt

Årsrapport for 2016

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

Innhold

Innledning	3
Forskning.....	4
Forskerutdanning	8
Undervisning.....	11
Formidling og kunnskapsutveksling	19
Personale, organisasjon og økonomi.....	20

Tabeller

Tabell 1 Publikasjoner (basert på registreringer i Cristin)	4
Tabell 2 Rangeringer.....	5
Tabell 3 Instituttets rangering over tid.....	5
Tabell 4 Intensivkurs.....	9-10
Tabell 5 Doktorgradsstudenter	10
Tabell 6 Doktordisputaser i 2015	10-11
Tabell 7 Opptak til bachelorprogrammet og master i samfunnsøkonomisk analyse	13
Tabell 8 Antall førstevalgssøkere pr. studieplass	15
Tabell 9 Opptak til det toårige masterprogramet.....	16
Tabell 10 Registrerte studenter.....	16-17
Tabell 11 Ferdige kandidater	17

Figurer

Figur 1 Poenggrense bachelor i samfunnsøkonomi (3 år).....	14
Figur 2 Poenggrense samfunnsøkonomisk analyse (5 år)	14
Figur 3 Poenggrense 2-årig masterprogram.....	15
Figur 4 Søknader 2-årig masterprogram.....	16

Innledning

Instituttet har i 2016 hatt fokus på undervisningskvalitet, og det er i løpet av året igangsatt/planlagt flere tiltak for å forbedre undervisningen og studieprogrammene. Det er gjennomført en omfattende studentevaluering, nye emner er opprettet, og det er innført øvelsesoppgave på obligatoriske emner på masternivå for å gi studentene mer skrivetrening og faglig tilbakemelding. Workshop for seminarledere er innført som et fast tiltak, og det tilbys på engelsk slik at alle våre stipendiater kan delta.

Instituttet har lagt frem forslag om opprettelse av en årsenhet i samfunnsøkonomi fra høsten 2018. Fra 2016 er det innført gradert karakter på masteroppgaven med justerende muntlig presentasjon. Som en prøveordning er det innført GRE-test som obligatorisk krav for opptak til master for studenter med utdanning utenfor Norden.

Opptakskravene til PhD ble høsten 2016 justert, slik at sterke kandidater kan tas opp på programmet uten å ha fullført bestemte «forskerkurs» i forkant. Instituttet har erfart at søkningen til stipendiatstillinger har gått ned de to siste årene, etter en omlegging av opptakskravene i 2015, og endringen som nå er gjort ser ut til å føre til høyere søkertall igjen. I 2016 ble det ansatt tre nye stipendiater.

Instituttet har for første gang foretatt tilsetninger i innstegstillinger (tenure track); en førsteamanuensis på innstegsvilkår og en postdoktor på innstegsvilkår begynte høsten 2016, og en førsteamanuensis på innstegsvilkår begynte 1.1.2017.

Instituttets økonomiske situasjon er fortsatt god, og instituttet har fått flere nye eksternt finansierte prosjekter. Bård Harstads ERC Consolidator Grant startet opp i august 2016, og Andreas Moxnes fikk ERC Starting Grant som har oppstart i januar 2017. Instituttet fikk også i 2016 innvilget en ny periode for Oslo Fiscal Studies (senter for offentlig økonomi) med oppstart i august 2017.

ESOP ble avsluttet som Senter for fremragende forskning i 2016, og avslutningskonferanse ble avholdt i oktober. Det ble arrangert flere små og store workshops i regi av ESOP dette året, prosjektet Nordic Welfare Development (NoWeDe) avholdt oppstart-workshop i januar, og OFS arrangerte workshop om entreprenørskap og «self-employment». Instituttet var også vertskap for den årlige nordiske konferansen for forskere innen internasjonal økonomi, og for en internasjonal konferanse for utviklingsøkonomer. Instituttets årlige formidlingskonferanse satte fokus på flyktninger, arbeidsmarked og arbeidstid.

Antallet publikasjoner viser en liten økning fra foregående år, og 50% av publikasjonene i 2016 er på nivå 2. To publikasjoner er i topp-5 tidsskrifter.

Kalle Moene ble tildelt Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning innen humaniora og samfunnsfag, og Magne Mogstad fikk Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere.

Instituttet har i 2016 opprettet et nytt verv som «Placement officer» som bl.a. skal informere om og forberede doktorgradsstudenter for det internasjonale arbeidsmarkedet.

Forskning

Dette året var det siste for Økonomisk institutt som vertinstitusjon for Senteret for fremragende forskning ESOP – *Centre for the study of Equality, Social Organization, and Performance* som siden 2007 har representert den største satsningen fra instituttets side. Aktiviteten har blitt betydelig utvidet med *Oslo Center for Research on Environmentally friendly Energy* (CREE), et senter for offentlig økonomi *Oslo Fiscal Studies* (OFS), et ERC Starting Grant med tittelen *General Institutional Equilibrium* (GInE), et ERC Consolidator Grant med tittelen *The Economics and Politics of Conservation* (CONSERVATION), et ERC Advanced Grant med tittelen *The Macroeconomics of Inequality, Development and the Welfare State*, samt prosjektet *European Strains* som er finansiert av Forskningsrådets program *Europa i endring*, et prosjekt *HetMacro - Heterogeneity in Macroeconomics: Empirical Evidence* som er finansiert av Forskningsrådets program FRIPRO (FRIHUMSAM) og prosjektet «Globalization, Institutions and the Welfare State» (GIWeS) finansiert av NORFACE. I tillegg var det aktivitet av forskergruppen finansiert av satsningen UiO: Norden. Det tverrfaglige prosjektet skal ledes av Kalle Moene og Jo Thori Lind

I 2016 fikk instituttet innvilget ytterligere et ERC Starting Grant for prosjektet *The Global and Local Organization of Production* (Globalprod) som skal ledes av Andreas Moxnes med oppstart i januar 2017. Marcus Hagedorn fikk innvilget sin INTPART søknad til Norges Forskningsråd med prosjektet *Research and Education in Quantitative Macroeconomics with Focus on Inequality: Cooperation Between UiO, UPenn and UToronto* og med oppstart i januar 2017. I tillegg ble det innvilget ny periode til *Oslo Fiscal Studies* (OFS -II) med senterleder Gaute Torsvik og oppstart i august 2017.

Som det fremgår av tabellen nedenfor, ble det i 2016 publisert 58 (poenggivende) artikler, hvorav 28 på nivå 2 og 2 blant topp5. Det ble publisert én bok, og 3 publikasjoner som deler av bøker. Det totale antallet publikasjoner har gått opp fra året før, også når det gjelder publikasjoner på nivå 2. Instituttet hadde en målsetting om å øke antallet publikasjoner i topp-tidsskrifter ytterligere, og det har blitt 2 publikasjoner i 2016. En detaljert oversikt over publikasjoner finnes i vedlegg én.

Tabell 1 Publikasjoner (basert på registreringer i Cristin)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tidsskriftartikler						
- nivå 2	15	21	11	24	24	28
- nivå 1	26	34	37	41	30	28
- topp 5	0	2	0	1	1	2
Bøker	0	2	6	3	0	1
Del av bok	6	8	0	8	5	3
Publikasjonspoeng¹	38,3	47,6	32,7	66,0	69,3	84,3

¹ I henhold til DBHs publikasjonstall for 2016. Bemerk at publikasjonspoeng for 2015 og 2016 ikke kan sammenlignes med tidligere år da beregningsmetoden er endret i 2015.

På Tilburg Universitets rangering av økonomiske læresteder basert på publisering i topptidsskrifter (<https://econtop.uvt.nl/>), ble instituttet rangert som nr. 143 med 36 publikasjoner i perioden 2008-2012 (tabell 2).² På RePEc-IDEAS rangering av økonomiske forskningsinstitusjoner basert på siteringer (<http://ideas.repec.org/top/>), var instituttet i april 2017 rangert som nr. 66, etter en betydelig fremgang de siste årene

Tabell 2: Rangeringer

	<i>Tilburg</i> ³	<i>IDEAS-RePec</i> ⁴
Verden	1. Harvard (582) 2. Chicago (387) 3. Stanford (327)	1. Harvard 2. MIT 3. Princeton
Europa	11. LSE (244) 13. Oxford (220) 19. Tilburg (171)	6. Oxford 7. Paris School of Econ. 10. Toulouse School of Econ.
Norden	50. København (89) 55. Stockholm U. (83) 61. Århus (79)	34. Århus 66. UiO 73. København
Norge	143. UiO (36) 276. UiB (15) 293. BI (14)	111. Handelshögskolan i Stockholm 166. NHH 251. UiB

Tabell 3: Instituttets rangering over tid

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tilburg ⁵	142	140	143	n/a	n/a	n/a	n/a
IDEAS-RePec ⁶	93	174	184	192	126	111	66

Kalle Moene ble tildelt Fridtjof Nansens belønning for fremragende forskning innen humaniora og samfunnsfag, og Magne Mogstad fikk Fridtjof Nansens belønning for yngre forskere. Michael Hoel, Bjart Holtsmark og Katinka Holtsmark mottok den tredje Sören Wibe-prisen som tildeles beste publikasjon innen «Forest Economics» i løpet av de to foregående år. Forskere tilknyttet ESOP, Sara Cools og Jon Fiva (i samarbeid med Lars J. Kirkebøen), mottok redaktørens pris for beste publikasjon 2015 i Scandinavian Journal of Economics.

Deltagelse i instituttseminarer og andre faglige seminarer anses som en viktig del av forskningsprosessen, som dels bidrar til en felles faglig identitet, og dels er en forutsetning for å

² Tilburg har oppdatert rangeringen etter 2012.

³ Basert på registrerte publikasjoner i 35 topp tidsskrifter i perioden 2008-2012; antall publikasjoner i parentes.

⁴ Basert på siteringer av arbeider registrert i RePec pr. april 2017.

⁵ Gjennomsnitt over inneværende og fire foregående år.

⁶ Pr. desember det aktuelle år, for 2016 pr. april.

invitere eksterne foredragsholdere. Instituttet vil fortsette tradisjonen med ett ukentlig seminar med hovedsakelig eksterne innledere (Department seminar) og et ukentlig ESOP-seminar. I tillegg vil instituttet støtte opp om mer spesialiserte seminarer, slik som CREE-seminaret og OFS-seminaret samt interne seminar (Staff/PhD lunch seminar). I alt ble det avholdt 88 seminarer ved instituttet i løpet av 2016. En detaljert oversikt over seminarene er gitt i vedlegg to.

Disse forskningsarrangementene ble avholdt i 2016:

3. mars ble «Theory and Environment workshop» avholdt som del av forskningsprosjektet GInE (General Institutional Equilibrium: Theory and Policy Implications).

16. mars arrangerte ESOP workshopen “Profit Sharing” med Richard Freeman som er verdensledende ekspert på sammenhengene mellom bedriftsorganisering, arbeidsmarkeder og fagforeninger.

18. mai ble workshopen «Macroeconomics and Policymaking” arrangert for å markere Asbjørn Rødseths mangeårige innsats ved Økonomisk institutt og hans overgang til Professor emeritus.

19. mai var ESOP vertskap for Nordic International Trade Seminars (NOITS) sin 17. årlige workshop som samlet nordiske forskere og PhD-studenter som spesialiserer seg innenfor internasjonal økonomi.

13.-14. juni avholdt ESOP ved Halvor Mehlum «Nordic Conference in Development Economics (NCDE16)». Konferansen samlet i overkant av 80 utviklingsøkonomer både fra Norden og andre deler av verden.

Sammen med Real Options Group og NTNU arrangerte Økonomisk institutt «International Conference on Real Options» 15.-16. juni.

10. august arrangerte ESOP NORFACE Workshop innenfor forskningsprosjektet “Globalization, Institutions and the Welfare State (GIWeS)” ved Norges Handelshøyskole.

16. september arrangerte Oslo Fiscal Studies (OFS) workshopen “Self-Employment/Entrepreneurship and Public Policy”.

19. september arrangerte ESOP ved Kalle Moene workshopen “Globalization, Institutions and the Welfare State” ved University College London sammen med GIWeS- prosjektpartnerne.

For å markere slutten på sin tiårsperiode som Senter for Fremragende Forskning avholdt ESOP konferansen «The Future of Egalitarianism» på Nobel fredssenter 27. oktober og workshopen “Learning in Social Situations” på Georg Sverdrups hus 28. oktober. Under konferansen holdt Dani Rodrik og Eliana La Ferrara, sammen med senterleder Kalle Moene, foredrag om egalitarianismens fremtid.

3. November arrangerte ESOP debatt om bedrifters samfunnsansvar.

25. November ble det avholdt en workshop med tittelen “Conflict and Political Economy” med verdensledende utviklingsøkonom Debraj Ray, som er tilknyttet forsker ved ESOP.

ESOP arrangerte også mindre workshops i 2016:

- 16. august: The Raquel Fernández workshop 2016
- 12. oktober: The Nordic Seminar: The Nordic model as a development strategy
- 15. november: Employee Share Ownership and Profit-sharing (i Berlin)

Instituttet har i 2016 hatt et stort antall gjester, blant annet i forbindelse med seminarer og konferanser. I tillegg kommer lengre gjesteopphold ved instituttet (se vedlegg 3). Instituttets ansatte har også besøkt utenlandske forskningsinstitusjoner og samarbeider med en rekke institusjoner i inn- og utland. En oversikt over lengre forskningsopphold ved utenlandske institusjoner samt instituttets samarbeidende institusjoner finnes i vedlegg 4. Samarbeidet gjelder dels enkeltpersoner og dels større forskningsprosjekter eller mer formalisert samarbeid. I vedlegg 5A finnes en oversikt over faglige presentasjoner og konferansebidrag fra instituttets ansatte. De vitenskapelige ansatte har til sammen utført 163 referee-oppgaver for internasjonale tidsskrifter.

Instituttet hadde i 2016 i alt 16 større eksternt finansierte prosjekter, konferanser oversikten i vedlegg 7 (prosjekter knyttet til frikjøp, konferansestøtte og utenlandsopphold er ikke tatt med). Instituttet har oppmuntret medarbeiderne til å delta i og bidra til eksternt finansierte forskningsprosjekter og til dannelse av flere interne forskergrupper ved instituttet. Arbeidet har en langsiktig karakter, men særlig når det gjelder større, eksterntfinansierte prosjekter ser vi betydelig økning over tid.

Forskningscenteret ESOP utgjør instituttets største eksternt finansierte satsning og var i 2016 i sitt siste driftsår. Senteret har et meget aktivt og engasjerende forskningsmiljø som er en integrert del av instituttet. I 2016 var 83 personer tilknyttet senteret med tilsammen 29,7 årsverk.

2016 har igjen vært et produktivt år og sentrale ESOP-forskere fikk antatt 5 artikler i det absolutte toppsjiktet i økonomifaget. Disse var *Participation and Duration of Environmental Agreements (Journal of Political Economy)*, *Field of Study, Earnings, and Self-Selection (Quarterly Journal of Economics)*, *The dynamics of climate agreements*, *The Equality Multiplier: How Wage Compression and Welfare Empowerment Interact* og *Public Education and Pensions in Democracy: A Political Economy Theory* (alle tre i *Journal of the European Economic Association*).

Disse artiklene favner utviklingsøkonomi, politisk økonomi, velferdsstat, arbeidsmarked og fordeling. Flere av arbeidene konsentrerer seg om samspillet mellom økonomiske krefter og andre deler av samfunnsutviklingen og illustrerer godt bredden i ESOPs forskning. Forskningsstaben presenterer til stadighet senterets forskning for et større publikum og deltar også i den offentlige debatt om de problemstillinger det forskes på. Senteret opplever meget stor interesse, både fra innland og utland. For en nærmere omtale av ESOPs aktiviteter fra 2007 til 2016 henvises det til dokumentene som ligger på senterets hjemmeside, herunder årsrapporten for 2016.

ESOP studerer sammenhengene mellom likhet, sosial organisering og økonomisk utvikling, både i rike og i fattige land. Senteret har en relativt stor eksternt prosjektportefølje. Instituttets tre ERC grant som er omtalt over, er tilknyttet senteret. *Macroinequality* som ledes av Kjetil Storesletten, har velferdseffekter av offentlige omfordelingstiltak som et gjennomgående tema. *GInE* som ledes av Bård Harstad, har satt seg som mål å utvikle både metode og anvendelse for politikk. I prosjektet *CONSERVATION*, som startet rett etter at *GInE* var avsluttet, utvikler Harstad samfunnsøkonomiske analyser av spillteori og politisk økonomi for å belyse spørsmål som strategisk utvinning, internasjonale avtaler og politiske hensyn.

Instituttet har et godt samarbeid med Frischsenteret. Instituttet har representanter i senterets styre og råd, og en rekke av instituttets ansatte er engasjert i bistillinger ved senteret. En rekke av forskerne ved Frischsenteret utfører oppgaver ved instituttet, i mange tilfeller som ansatte i II-stillinger. Instituttet samarbeider med Frischsenteret om flere av de eksterne prosjektene i instituttets prosjektportefølje. Det er enighet om at eksternt finansierte prosjekter ved instituttet kanaliseres gjennom Frischsenteret når forholdene ligger til rette for det, samt at Frischsenteret

aktivt rekrutterer deltagere fra instituttet til egeninitierte prosjekter. Frikjøp skjer ved full kostnadsdekning inkludert overhead etter universitetets standardsatser.

Forskerutdanning

Opptak til PhD-studiet gjennomføres med en felles søknadsfrist 1. mars for stipendiater og søkere med ekstern finansiering. Alle kandidater starter sine doktorgradsstudier samtidig (i midten av august), og det forutsettes at doktorgradsstudenter har arbeidsplass ved instituttet det første året av studiet.

I 2016 ble ph.d.-programmet på SV-fakultetet evaluert av en ekstern komite bestående av seks personer. Medlemmene kom fra både inn- og utland, og alle studieretningene var representert. Komiteen la frem sin rapport i november 2016. Konklusjonen roser viktige sider av ph.d.-programmet, og konkluderer med at forskningen som leveres er av god internasjonal standard. De ser imidlertid også en del utfordringer, bl.a. at det ikke er tydelig nok hva målsettingen for programmet er, at det er lite fokus på tverrfaglighet, og at det mangler opplæring i generiske ferdigheter. Saken følges opp fra fakultetets side.

Instituttet utlyste et begrenset antall stipender for kandidater som manglet 5000-emner for å kvalifisere for opptak til ph.d. Det ble tildelt tre slike stipender – to på kr. 100 000 og ett på kr. 50 000 for å gi gode studenter en mulighet til å styrke sine kvalifikasjoner for et PhD studium.

Det var utlyst 4-6 stipendiatstillinger våren 2016. En til to stillinger var tilknyttet forskningsprosjektet «Nordic Welfare Development (NoWeDe)», mens to til fire stillinger var uten tilknytning til spesielle forskningsprosjekter. Søkerantallet i 2016 var 46, noe som var ytterligere en nedgang fra 2015 (en nedgang på 29%). Av de 46 søkerne var det bare fem som tilfredstilte kravet om at to av tre obligatoriske 5000-kurs måtte være avlagt før opptak til studiet. Av de fem hadde fire sin utdanning fra instituttet, og en hadde sin utdanning fra NHH. Alle de fem ble innstilt for stilling, men to av dem trakk søknaden, og tre ble ansatt som stipendiat – alle med utdanning herfra. I likhet med erfaringene fra 2015, var det flere gode søkere – både norske og utenlandske – som dessverre manglet ett eller flere av de obligatoriske kursene og derfor ikke tilfredstilte kravene.. I 2016 var det ingen søkere med ekstern finansiering.

Med bakgrunn i en markant nedgang i antall søkere, både i 2015 og i 2016, vedtok instituttstyret høsten 2016 enstemmig å fjerne kravet om at to av 5000-emnene måtte være bestått for å søke opptak til ph.d.-programmet. Studieplanen ble vedtatt endret i tråd med dette vedtaket i Programrådet for ph.d. høsten 2016. Dette førte til en betydelig økning i antall kvalifiserte søkere til PhD-studiet i 2017.

Doktorgradsutvalget har videreutviklet ordningen med «topics»-emner innenfor ph.d. Det er nå etablert til sammen 11 slike «topics»-emner innenfor de ti kjerneområdene. Alle emnene har fått kode og tittel, og med en undertittel i tråd med innholdet.

Totalt ble det arrangert 14 doktorgradskurs i 2016. Av disse var tre regulære doktorgradskurs (obligatoriske) som gikk over hele semesteret, mens elleve var av typen intensivkurs som beskrevet over – seks i vårsemesteret og fem i høstsemesteret; se tabell X.

Tabell 4 Intensivkurs

Tidspunkt:	Kurstittel:	Forelesere:
19. jan. – 23. feb.	ECON9311 – Macroeconomic Topics	Professor Marcus Hagedorn, Økonomisk institutt
14.-17. mars	ECON9260 – Topics in Behavioural Economics: Experimental Statistics and Design	Professor Joachim Winter, Ludwig-Maximilians-Universität München
2.-4. Mai	ECON9203 – Topics in Microeconomic Theory: Dynamic Contracts and Repeated Games	Professor Yuliy Sannikov, Princeton University
12.-15. april	ECON9826 – Topics in Industrial Economics: Strategy and Dynamics in Contests	Professor Kai Konrad, Max Planck Institute
11.-13. Mai	ECON9915 – Topics in Development and Political Economics	Professor Eliana La Ferrara, Universitetet i Bocconi og ESOP
23.-27. mai	ECON9104 – Topics in Econometrics: Empirical analysis of heterogeneous effects	Professor Christian Brinch, BI
15.-19. august	ECON9401 – Quantitative Research in International Trade	Førstemanuensis Andreas Moxnes, Økonomisk institutt
7.-9. september	ECON9620 – Topics in public economics: Income Taxation and Beyond	Professor Laurence Jacquet, Universitetet i Paris Descartes og Økonomisk institutt
21. okt – 2. des.	ECON9312 – Macroeconomic Topics: Heterogeneity	Professor Kjetil Storesletten, Økonomisk institutt
15.-17. november	ECON9203 – Topics in Microeconomic Theory: Dynamic Issues in Mechanism Design	Professor Juuso Välimäki, Universitetet i Aalto
14.-16. desember	ECON9912 – Topics in Environmental and Resource Economics: Dynamic Methods	Professor Christian Traeger, Økonomisk institutt

Ved utgangen av 2016 var det 35 kandidater registrert som doktorgradsstudenter ved Økonomisk institutt. I tillegg til Norge har vi doktorgradsstudentene fra Canada, Etiopia, Island, Italia og Tyskland. Det ble tatt opp totalt tre nye kandidater på programmet i 2016, alle stipendiater. I 2016 disputerte 8 kandidater for doktorgraden – hvorav fire var kvinner. Ved årsskiftet var det syv avhandlinger til bedømmelse. En oversikt over disputasene er gitt i tabell Y (en mer detaljert oversikt er gitt i vedlegg 8).

Tabell 5 Doktorgradsstudenter

	2013	2014	2015	2016
Antall studenter ved inngangen til året	51	50	47	42
Nye studenter	8	8	7	3
Ferdige kandidater	7	10	12	8
Sluttet/skrevet ut	2	1	-	2 ⁷

Tabell 6 Doktordisputaser i 2016

Dato	Kandidat	Avhandling
15. jan	Bjart Johannes Holtsmark	Seven essays on policies and international cooperation to abate emissions of greenhouse gases.
01. apr	Henning Øien	Four empirical essays in economics of long-term care.
06. jun	Marit Elisabeth Klemetsen	Impacts of policies on emissions and environmental innovation in Norway.
07. jun	Esther Ann Nisja Bøler	Four Essays on Trade, Innovation, and Workforce Composition.
13. jun	Kristin Solberg-Watle	Cushioning the Variance – Three Essays on the Comparative Study of Income Inequality and Welfare States in Europe and the US.
15. jun	Astrid Marie Jorde Sandsør	Educational Policy and Student Outcomes.
14. des	Bjorn Dapi	Essays on wage cyclicalities and regulation.
16. des	Martin Flatø	Gender under Distress – Essays on Climatic and Familial Determinants of Gendered Outcomes in African Populations.

⁷ En kandidat sluttet og gikk over til ph.d.-programmet ved Universitetet i Bergen, og en kandidat sluttet og gikk over til ph.d.-programmet ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO

Av de 8 kandidatene som disputerte i 2016, er tre ansatt som forskere i Statistisk Sentralbyrå, to er ansatt i Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NiFU), en er ansatt som forsker II i NOVA ved Høgskolen i Oslo og Akershus, en er ansatt som underdirektør i Finansdepartementet og en kandidat er ansatt som assistant professor ved Imperial College London.

Undervisning

Instituttet tilbyr et treårig bachelorprogram i samfunnsøkonomi, et femårig masterprogram i samfunnsøkonomisk analyse, og et toårig masterprogram i samfunnsøkonomi. I tillegg samarbeider vi med Matematisk institutt om et treårig bachelorprogram i matematikk og økonomi og deltar i samarbeidet om tre tverrfaglige bachelorprogrammer ved SV-fakultetet; Internasjonale studier, Utviklingsstudier og Offentlig administrasjon og ledelse. Instituttet tilbyr også emner til studenter på andre programmer og enkeltemnestudenter ved universitetet.

Kort oppsummert har følgende momenter hatt innvirkning på instituttets arbeid med undervisningskvalitet i 2016:

Studieprogram	Beskrivelse av gjennomførte eller planlagte vesentlige endringer	Årsaker til endringen
Bachelor i samfunnsøkonomi Samfunnsøkonomisk analyse	Opprettet emnet ECON2500 – Investering og finansiering	Ønske om flere valgfrie emner på BA-nivå i vårsemesteret. Studentene har etterlyst flere emner i finans.
Bachelor i samfunnsøkonomi Samfunnsøkonomisk analyse	Opprettet praksisplasser ved DNB og LO som en del av det avsluttende BA-emnet ECON3010	Ønske om mer yrkesrelevans i utdanningen
Årsenhet i Samfunnsøkonomi	Vi har søkt om å opprette en årsenhet i samfunnsøkonomi med oppstart høsten 2018	Rekrutterende for studenter som er usikker på hva de ønsker å studere, samt som et videreutdanningstilbud
Samfunnsøkonomisk analyse Master i Economics	Opprettet emnet ECON4137 – Applied Micro Econometrics	Emnet er en del av satsningen på økonometri på instituttet.
Samfunnsøkonomisk analyse	Opprettet obligatorisk øvelsesoppgave på	Ønske fra studentene med mer

Master i Economics	obligatoriske emner på masternivå	skrivetrening, og tilbakemelding.
Bachelor i samfunnsøkonomi Samfunnsøkonomisk analyse Master i Economics	Opprettet en ny utvekslingsavtale med Erasmus University Rotterdam	Vi ønsker å få flere avtaler som er åpen for utveksling for både BA og MA studenter, med et bredt emnetilbud på engelsk
Master i Economics	Innført en prøveordning med GRE som obligatoriske krav for studenter med utdanning utenfor Norden	Forsikre om at studentene som blir rekruttert til master i Economics har ca like forutsetninger for å starte på graden. Dette hjelper oss med å kvalitetssikre undervisningen.
Samfunnsøkonomisk analyse Master i Economics	Innført gradert karakter på masteroppgaven med justerende muntlig presentasjon. Emnet heter ECON4091 – Master Thesis	Etterfølge det normale oppsettet for masteroppgaven + muntlig eksamen for samfunnsøkonomi ved andre studiesteder i Norge, og på SV-fakultetet.
Bachelor i samfunnsøkonomi Samfunnsøkonomisk analyse	Høsten 2016 ble bachelorprogrammet og samfunnsøkonomisk analyse innlemmet i fakultetets skolebesøksordning.	Øke rekrutteringen av studenter på studieprogrammene våre.

Opptak og tilstrømming bachelorprogram og femårig masterprogram

Samfunnsvitenskapelig fakultet har 4918 primærsøkere til 1311 studieplasser som fordeles gjennom samordnet opptak. Det betyr at det samlet er 3,7 søkere per plass i gjennomsnitt på fakultetet. Det femårige masterprogrammet ligger langt under dette gjennomsnittet (1,84), jf. tabell.

På grunn av at det er mulig å rangere opptil 10 studieprogrammer i søknaden til bachelor og det femårige masterprogrammet, fokuserer vi på tall for førstevalgssøkerne (heretter kalt søkere), det vil si de søkerne som har satt studieprogrammet på første plass i rangeringen.

Tallene for søkere til det femårige programmet er stadig noe lavere enn for bachelor, og har sunket med 23% mellom 2014 og 2015. Fra 2015 til 2016 har antall søkere økt med ca 18%.

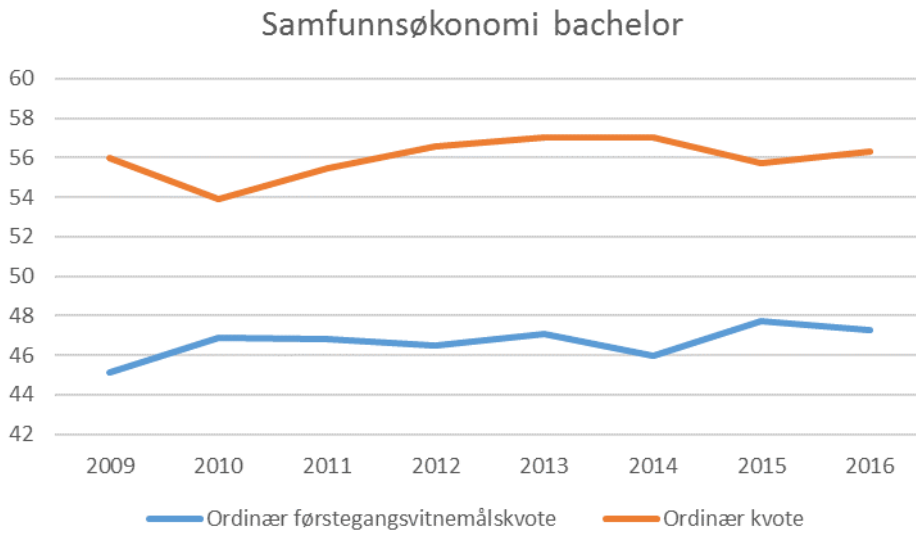
Antallet søkere til det treårige bachelorprogrammet har opplevd en økning på 10%. Dessverre vet vi per nå at denne oppgangen ikke varer da søkertall for 2017 har sunket drastisk siden 2016 med en nedgang på -27% for bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi og -9% for samfunnsøkonomisk analyse.

En mulig forklaring på at det er flere søkere til bachelorprogrammet enn til samfunnsøkonomisk analyse er at bachelorprogrammet ikke har spesielle opptakskrav utover generell studiekompetanse, og opptaksrammene er større. Det femårige masterprogrammet har ekstra matematikk som opptakskrav, som kan føre til at noen aktuelle søkere ikke er kvalifisert og dermed søker seg til bachelorprogrammet i stedet.

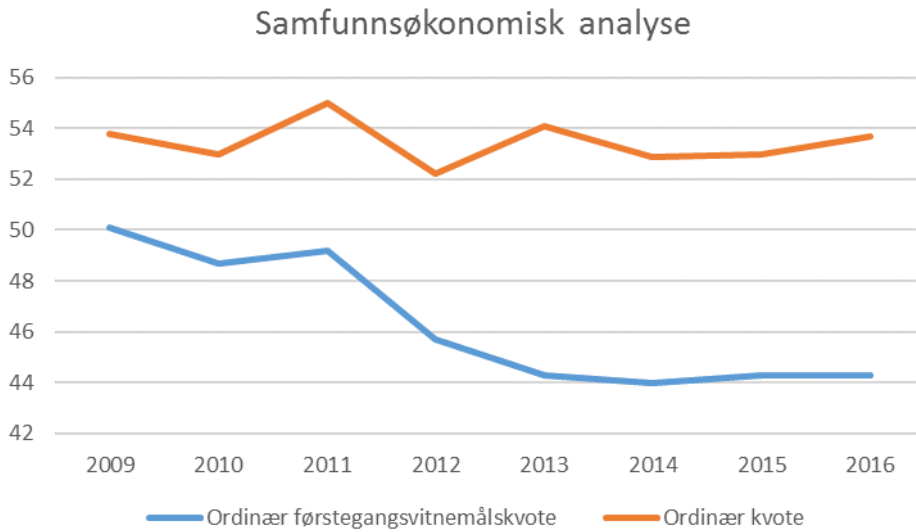
Det foregår til stadighet en bevegelse av studenter mellom det femårige masterprogrammet og bachelorprogrammet.

Tabell 7 Opptak til bachelorprogrammet og master i samfunnsøkonomisk analyse

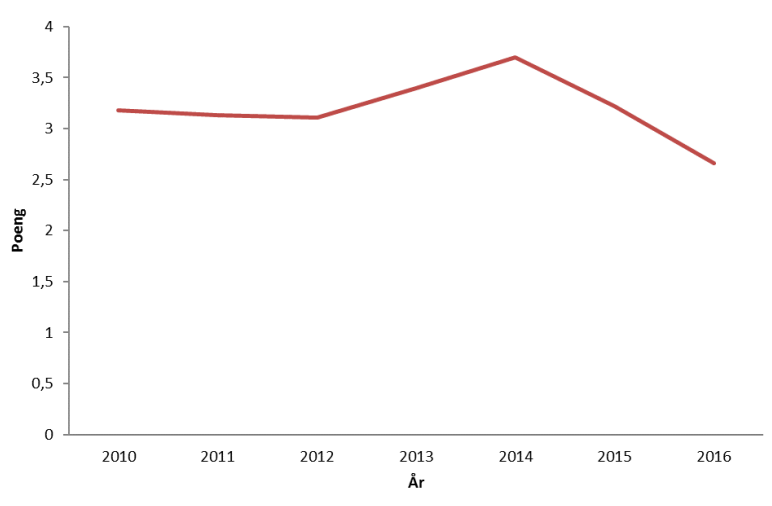
	2013	2014	2015	2016
Antall førstevalgssøkere				
- samfunnsøkonomisk analyse	92	101	78	92
- bachelor	333	312	298	327
Antall plasser				
- samfunnsøkonomisk analyse	50	50	50	50
- bachelor	95	95	95	95
Poenggrenser (førstegangsvitnemål/ordinær)				
- samfunnsøkonomisk analyse	44,3/54,1	44/52,9	44,3/53	44,3/53,7
- bachelor	47,1/57	46/57	47,7/55,7	47,3/56,3

Figur 1 Poenggrense bachelor i samfunnsøkonomi (3 år)

Figur 2 Poenggrense samfunnsøkonomisk analyse (5 år)

Figur 3 Poenggrense 2-årig masterprogram⁸

Tabell 8 Antall førstevalgssøkere pr. studieplass

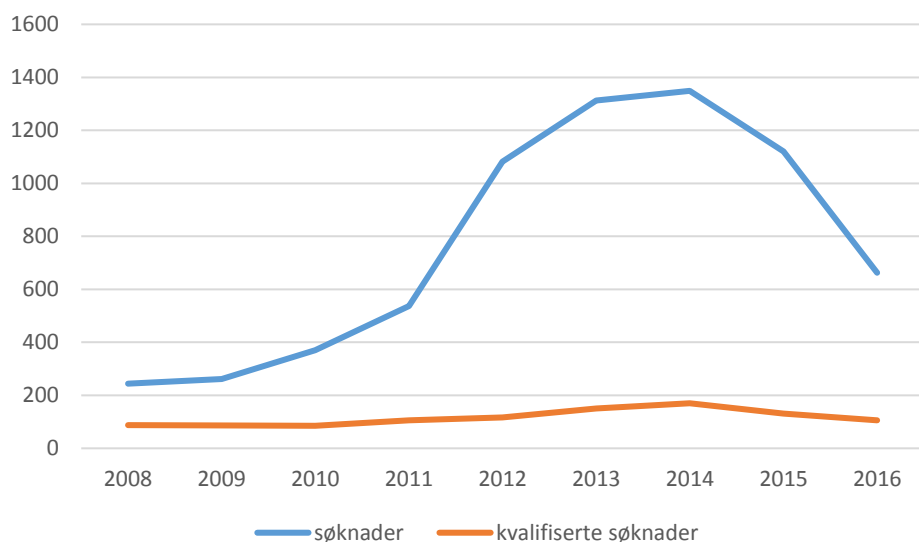
	2013	2014	2015	2016
- samfunnsøkonomisk analyse	1,74	2,02	1,56	1,84
- bachelor	3,49	3,28	3,14	3,44

Opptak og tilstrømming toårig masterprogram

Det har vært en kraftig nedgang på 40% i antall søkere til det 2-årige masterprogrammet. Det er usikkert hva dette kan skyldes. Engelskkravene ble skjerpet på alle masteropptak, og rutinene for etterlysning av dokumenter ble endret ved seksjon for opptak og tilrettelegging. Det ser likevel ikke ut som det er en like stor nedgang ved de andre masterprogrammene ved SV, så det er usikkert hvor viktig dette har vært. Antallet kvalifiserte søkere har også dalt, men ikke like mye.

Sett over et lengre tidsrom har det likevel samlet sett vært en økning. I 2008 var det 244 søknader, hvorav 87 kvalifiserte. Denne økningen kan henge sammen med at informasjonen på nettsidene er blitt klarere, slik at interesserte søkere enklere finner ut av om de er kvalifisert eller ikke før de faktisk søker.

⁸ Poenggrense master: 5 = A, 4 = B, 3 = C, 2 = D, 1 = E. Opptak av utenlandske studenter foretas på grunnlag av individuell vurdering, da det er vanskelig å omregne karakterene til det norske system.

Figur 4 Søknader 2-årig masterprogram

Tabell 9 Opptak til det toårige masterprogrammet

	2013	2014	2015	2016
Antall søkere⁹				
- samfunnsøkonomi	1125	1349	1120	663
Antall kvalifiserte søkere				
- samfunnsøkonomi	150	170	131	106
Antall nye studenter				
- samfunnsøkonomi	73	60	71	61
Poenggrenser¹⁰				
- samfunnsøkonomi (vår/høst)	3,4	3,6	2,8	2,66

Gjennomføring

Tabell 10 Registrerte studenter¹¹

	2013	2014	2015	2016
Bachelor	194	179	177	172

⁹ Statistikk fra FS <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/fs/statistikk/>

¹⁰ Poenggrense master: 5 = A, 4 = B, 3 = C, 2 = D, 1 = E.

¹¹ Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning. *Registrerte studenter*. Dette er samtlige registrerte studenter ved institusjonen. Studentene må ha registrert seg og betalt semesteravgift for rapporteringssemesteret. <http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/> [lesedato 10.05.17] (Husk vis kode for studiekode)

Femårig master i samfunnsøkonomisk analyse	157	160	162	170
Master i samfunnsøkonomi	177	171	156	146
Master i miljø- og utviklingsøkonomi	8	4	3	2
Totalt	497	514	498	490

Tabell 11 Ferdige kandidater¹²

	2013	2014	2015	2016
Samfunnsøkonomisk analyse (5 år)	17	18	23	10
Master in Economics	43	49	58	51
Master in Environmental and Development Economics	4	4	0	1
Sum master	64	71	81	62
Bachelor	29	45	33	19
Sum alle programmer	93	116	114	81

Som bemerket i fjor, er tallene for ferdige kandidater på bachelornivå avhengige av rutiner for registrering av avlagte grader som er et samarbeid mellom fakultet og institutt. Tallet kan dermed øke på et senere tidspunkt.

Det er tydelig nedgang antall kandidater på alle studieprogrammene våre. En mulig årsak for nedgang antall uteksaminerte for samfunnsøkonomisk analyse Master i Economics er at vi nylig har innført gradert karakter på masteroppgaven med justerende muntlig. Dette vil indikere at studentene bruker litt lengre tid enn de har gjort før.

Instituttet har videreført ordningen med tidlig tildeling av veileder for masteroppgaven, i henholdsvis åttende og andre semester for studenter på det femårige og det toårige masterprogrammet.

Pris for beste foreleser

Studentene ved Økonomisk institutt tildelte Andrea Schneider prisen som «Årets foreleser» i 2016.

Studiestart og studiemiljø

Alle bachelorstudenter og studenter på det femårige masterprogrammet ved instituttet fikk i 2016 en rekke tilbud som koordineres av SV-fakultetet. Dette omfatter psykologisk rådgivning, karrierekurs, og individuell veiledningstime. I 2015 startet forelesningsrekken for ECON1210 og ECON1310 i semesterstarts-uka. Det kom flere tilbakemeldinger fra studenter og faddere om dette. Særlig gjaldt dette at en del studenter gikk glipp av forelesningene på grunn av at det kolliderte med sosiale arrangementer, og omvendt. I 2016 ble forelesningen derfor kortet noe ned, og ble en

¹² Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning. *Fullførte studieprogrammer*. <http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/> [lesedato 27.04.16]

introduksjonsforelesning med en halv forelesning per emne. Dette har vi fått positive tilbakemeldinger på fra studentene.

På fredagen i semesterstarts-uka ble det holdt to aktualitetsforedrag, et på norsk og et på engelsk. Mellom foredragene var det lunsj med korte introduksjoner av fagutvalg, studentparlamentet, og noen aktuelle studentforeninger. Det engelske foredraget var også et tilbud for nye studenter på det toårige masterprogrammet. Tilbakemelding fra studentene har vært at tema på forelesningene har vært for avansert. I etterkant av tilbakemeldingen har vi bestemt at denne «fag-fredagen» ikke lenger (f.o.m. 2017) skal ha kombinert opplegg for de på bachelor og femårig master, og de nye på toårig master. Programmet vil bli endret for 2017, men det vil fortsatt være faglige innslag på fredagen.

Den årlige hytteturen for nye studenter på bachelor- og det femårige programmet har blitt en tradisjon, og er svært populær blant de nye studentene. Hytteturen arrangeres av studentforeningen Frederik, i tett samarbeid med studiekonsulent på instituttet og fadderkoordinator. I 2016 ble hytteturen holdt i begynnelsen av september og det var 48 deltakende (maks antall). For studentene fremstod dette som et positivt tiltak både faglig og sosialt.

Jevnt over er det mange tilbud og arrangementer, faglige og sosiale, for studentene som begynner på grunnstudier. Det er noe mindre av dette for våre nye studenter på det toårige masterprogrammet, særlig sosiale tilbud. Fagutvalget koordinerte grilling i parken for de nye studentene på det to-årige programmet i 2016. Dette har vi tenkt til å videreføre, samt at vi skal organisere en hyttetur for de nye masterstudentene i 2017.

Studenter på andre semester på bachelor samt tredje og fjerde semester på masterprogrammet ble tilbudt en egen yrkes- og karriereorientert workshop i regi av Karrieresenteret. Deltakerne på disse workshopene var godt fornøyd med tilbudet, selv om det har vært utfordringer knyttet til svært lav påmelding.

Den årlige Schweigaard-forelesningen, arrangert i starten av høstsemesteret, ble denne gang gitt av ekspedisjonssjef i Økonomiavdelingen i Finansdepartementet, Amund Holmsen.

Rekruttering

Instituttet deltar både faglig og administrativt på fakultetets og sentraladministrasjonens initierte rekrutteringsopplegg. Dette omfatter eksempelvis Åpen dag og Faglig-pedagogisk dag. Under årets Åpen dag bidro instituttet i tillegg til det ordinære forelesnings- og veiledningsprogrammet, med Livslotteriet. Vi hadde også anskaffet oss nytt rekrutteringsmateriale – ny plakat og flyers.

Økonomisk institutt ble høsten 2016 innlemmet i fakultetets skolebesøksordning. Koordineringen er et samarbeid mellom fakultetets arbeidslivskoordinator og studiekonsulent. Samfunnsøkonomi-studenter (hovedsakelig på master-nivå) er blitt rekruttert og reiser ut på videregående skoler og holder miniforedrag, samt promoterer instituttet og UiO. Dette er en viktig rekrutteringskanal opp mot elever på videregående skole. Deltakelsen i skolebesøksordningen var nedfelt som et strategisk mål i instituttets årsplan 2015-2017. Noen vitenskapelig ansatte holder også foredrag på videregående skole utenom denne ordningen.

Parallelt med dette mottar også instituttet besøk fra samfunnsøkonomiklasser fra videregående skoler, etter direkte avtale mellom skolene og medlemmer av den vitenskapelige staben. Under disse besøkene organiserer instituttet vanligvis et program bestående av en faglig forelesning ved en vitenskapelig ansatt og en presentasjon av vårt studietilbud og opptaksmuligheter av studiekonsulent.

Samarbeidsavtalen mellom instituttet og HiOA er også et rekrutteringstiltak for instituttet. HiOA-studenter på bachelorprogrammet i økonomi og administrasjon tar tre samfunnsøkonomiemner ved UiO som del av fordypningen sin i samfunnsøkonomi. Intensjonen bak avtalen er at kandidatene fra økonomi og administrasjon ved HiOA får en mulighet til å kvalifisere for opptak til masterstudiet i samfunnsøkonomi ved UiO.

Internasjonalisering

I 2016 reiste det ut 18 studenter på utveksling, samt at vi mottok 19 innreisende. Vi ønsker å legge til rette for mer mobilitet i studieprogrammene på sikt, og vil gjøre det enklere for studentene å reise ut. Vi gjennomgikk praksis for godkjenning av emner i godkjenningskomiteen, og inngikk en ny utvekslingsavtale med Erasmus University Rotterdam i Nederland.

Formidling og kunnskapsutveksling

Formidlingen skjer i stor grad gjennom faglige konferanser, interne og eksterne seminarer, offentlige utvalg og ekspertgrupper, opptreden som sakkyndig, utarbeidelse av utredninger samt publisering i nasjonale og internasjonale fagtidsskrifter som retter seg mot ikke-akademiske fagøkonomer. Mange av instituttets ansatte har vært aktive på disse områdene i 2016. En oversikt over ansattes populærvitenskapelige bidrag/mediebidrag er gitt i vedlegg 5C.

Ansatte har deltatt i følgende offentlige utvalg og råd/styrer: Steinar Holden var medlem av Tariffnemnda (gjenoppnevnt til mai 2018), og var leder av Finansdepartementets Rådgivende utvalg for modell og metodespørsmål (gjenoppnevnt til juni 2017). Karine Nyborg var medlem i det miljøøkonomiske råd, Danmark. To av instituttets ansatte (Kjetil Storesletten og Karen Helene Ulltveit-Moe) var medlemmer av Norges Banks hovedstyre. Hans Holter var medlem i Det norske finansinitiativet (NFI) i Norges Bank. Geir Asheim var medlem av ekspertrådgivningsgruppen for Samfunnsutfordring 6 i EUs Horizon 2020.

Disse formidlingsarrangementene ble avholdt i 2016:

18. januar 2016 arrangerte instituttet januarkonferansen, en årlig konferanse for Stortingets finanskomité, representanter for Regjeringen, de politiske partier, offentlig forvaltning, næringslivs- og arbeidslivsorganisasjoner, forskere og media. Konferansen satte fokus på flyktninger, arbeidsmarked og arbeidstid. Konferansen i januar 2017 setter fokus på utfordringer i arbeidsmarkedet.

15. mars holdt professor Richard Freeman en åpen forelesning med tittelen «Profit-sharing and Workers Ownership – the new economy? ». Richard Freeman er professor ved Harvard University og leder ved National Bureau of Economic Research (NBER).

28. april holdt Jeffrey Sachs EU's en åpen forelesning med tittelen «*Norway, the World and Sustainable Development*». Jeffrey Sachs er professor ved Columbia University og leder av Earth Institute at Comubia University.

3. november arrangerte ESOP en åpen debatt om “Corporate Social Resonsibility” med to økonomer, Karine Nyborg og Kalle Moene, og en jurist, Beate Sjøfjell.

22. november holdt professor Debraj Ray pizzaseminar med tittel: «How to publish well – an editor’s view». Debraj Ray er medredaktør I det prestisjetunge tidsskriftet The American Economic Review. Han er professor ved New York University, og innehar gjesteforskerstilling ved Verdensledende miljø ved Økonomisk institutt.

Personale, organisasjon og økonomi

Instituttets ledelse besto i 2016 av Steinar Holden (leder) og Halvor Mehlum (nestleder). Den administrative ledelse bestod av Merethe Aase (kontorsjef) og Anna Holen (forskningsadministrativ leder). Arina Shadrikova ble tilsatt som vikar for Anna Holen på slutten av året.

I tillegg til ledelsen hadde instituttets styre følgende medlemmer: Karen Helene Ulltveit-Moe, Kjetil Storesletten, Tarjei Havnes (representanter for vitenskapelig ansatte), Andreas Steinvall Myhre (representant for midlertidig ansatte), Sofie Kjernli-Wijnen (representant for teknisk-administrativt ansatte), Jostein Sjaaeng og Vemund Vikjord (vår), Andreas Haga Raavand og Vemund Vikjord (høst) (representanter for studentene). Kjell Arne Brekke møtte som vara for Tarjei Havnes hele 2016, og Tone Enger som vara for Sofie Kjernli-Wijnen høsten 2016. Styret avholdt i alt 7 møter. For oversikt over programrådets medlemmer, samt andre råd, utvalg og verv ved instituttet, se vedlegg 10.

Regnskapsresultatet for 2016 viser et overskudd på 23,4 mill. kr. for instituttets basismidler, når midler til Verdensledende miljø er holdt utenom. Instituttet fikk i desember 2015 overført 5,5 mill. kr. til «Verdensledende miljø», og aktivitetene knyttet til dette miljøet er fortsatt i en oppstartfase. Overskuddet reduseres noe når ESOP opphører ved utgangen av 2016, og instituttet overtar finansiering av de faste stillingene knyttet til senteret fra 1.1.2017. Samlede ubrukte midler i 2016 (inklusive eksternt finansierte prosjekter) er 35 millioner kroner. Alle de overførte midlene i eksternt finansierte prosjekter er imidlertid allerede satt av til fremtidig aktivitet.

Bård Harstads ERC Consolidator Grant startet opp i august 2016, og Andreas Moxnes fikk ERC Starting Grant som vil ha oppstart i 2017.

Instituttet har et godt handlingsrom fremover, og vil utlyse både faste vitenskapelige stillinger og innstegstillinger («tenure track») i årene fremover, og minst én av disse stillingstypene hvert år. I 2016 ble det for første gang foretatt tilsetninger i innstegstillinger; en førsteamanuensis på innstegsvilkår og en postdoktor på innstegsvilkår begynte høsten 2016, og en førsteamanuensis på innstegsvilkår begynte i stillingen 1.1.2017.

Instituttet ansatte også en førsteamanuensisvikar, og det ble foretatt nyrekruttering i forskningsassistentstillinger. Det var også flere ansettelsler i II-stillinger knyttet til prosjekter, og to gjesteforskere knyttet til Verdensledende miljø ble ansatt i midlertidige stillinger.

Instituttet ansatte tre nye stipendiater i 2016. Vi gav tilbud til ytterligere to søkere, men disse takket nei til stilling. Etter endringen i opptakskravet høsten ble det imidlertid flere kvalifiserte søkere, og instituttet har tilbudt stipendiatstilling til 8 søkere våren 2017.

I forbindelse med avvikling av ESOP som Senter for fremragende forskning ved utgangen av 2016 sluttet flere forskere i bistilling knyttet til senteret. Noen stillinger ble forlenget, men da knyttet til andre prosjekter (European Strains og Verdensledende miljø).

Seks stipendiater og tre postdoktorer sluttet ved instituttet i 2016. To av postdoktorene fortsatte i innstegstilling ved instituttet, mens den tredje fikk jobb ved universitet i England. To av stipendiatene deltok på det internasjonale arbeidsmarked og fikk jobb i hhv. England og USA.

Instituttet har i 2016 opprettet et nytt verv som Placement officer, som Andreas Moxnes har fått, som bl.a. skal informere om og forberede doktorgradsstudenter for det internasjonale arbeidsmarked. Det ble også opprettet en egen webside for promotering av våre kandidater til det internasjonale arbeidsmarkedet høsten 2016.

Instituttet fikk tildelt likestillingsmidler i 2016, og midlene ble brukt til 50 % finansiering av en II-stilling knyttet til OFS, samt til reisemidler til kvinnelige stipendiater og postdoktorer. For å bedre rekrutteringen av kvinner til vitenskapelige stillinger, videreføres ordningen med at aktuelle kvinnelige søkere kontaktes direkte med informasjon om ledige fast vitenskapelige stillinger.

Instituttet har videreført ordningen med at eksterne doktorgradskandidater må oppholde seg ved instituttet i til sammen to semestre. To kandidater hadde arbeidsplass ved instituttet våren 2016. Høsten 2016 ble det ikke tatt opp nye eksterne doktorgradskandidater.

Instituttet arrangerte halvdagsseminar for alle ansatte i desember, kombinert med årsavslutning. Tema for seminaret var studier og eksamen, med utgangspunkt i en nylig gjennomført studentevaluering av instituttets studieprogram og emner. Et av gruppearbeidene omhandlet bruk av nyskapende og studentaktive læringsformer (online teaching). En av forskningsassistentene fikk i oppgave å assistere vitenskapelig ansatte som ønsker å prøve ut nye undervisningsformer, som f.eks. podcast.